

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 495/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť K. B., zastúpeného advokátom Mgr. Róbertom Bardačom, Advokátska kancelária Bardač s. r. o., Búdková 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13 S 90/2013 z 23. októbra 2013, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2014 doručená sťažnosť K. B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 4 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 S 90/2013 z 23. októbra 2013, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že vo voľbách do orgánov samosprávy miest a obcí konaných 27. novembra 2010 sťažovateľ ako nezávislý kandidát kandidoval na post poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Trenčín (ďalej len „mestské zastupiteľstvo“), za volebný obvod č. 3, z ktorého malo byť do mestského zastupiteľstva zvolených 8 kandidátov. Keďže vzhľadom na získaný počet hlasov sa sťažovateľ v označených voľbách umiestnil vo volebnom obvode č. 3 na 10. nezvoliteľnom mieste, stal sa tak v poradí druhým náhradníkom na post poslanca mestského zastupiteľstva pre tento volebný obvod. Vzhľadom na to, že počas funkčného obdobia mestského zastupiteľstva sa jedna z jeho zvolených poslankýň za volebný obvod č. 3 vzdala poslaneckého mandátu, na jej miesto nastúpil prvý v označených voľbách zvolený náhradník v tomto volebnom obvode a sťažovateľ tak postúpil na miesto prvého náhradníka. Na mimoriadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva zvolaného na podnet primátora mesta Trenčín (ďalej len „primátor mesta“) konaného 10. mája 2013 sa sťažovateľ dozvedel, že jeden z poslancov mestského zastupiteľstva (R. K.), ktorý bol zvolený za jeho volebný obvod, počas výkonu poslaneckého mandátu v mestskom zastupiteľstve bol súčasne v období od 10. júla 2012 do 31. decembra 2012 aj zamestnancom obce, a to na základe dohody o pracovnej činnosti (ďalej len „dohoda“), ktorú tento poslanec podpísal 9. júla 2012 ako „zamestnanec“ s primátorom mesta ako „zamestnávateľom“ podľa § 228a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), s predmetom činnosti – *„Rétor na občianskych obradoch a slávnostiach ZPOZ“ (ZPOZ – rozumej „Zbor pre občianske záležitosti“, pozn.).*

Uvedená skutočnosť a to, že poslanec mestského zastupiteľstva R. K. bol počas výkonu poslaneckého mandátu súčasne aj zamestnancom mesta Trenčín (ďalej len „mesto“), bola predmetom mimoriadneho rokovania mestského zastupiteľstva 10. mája 2013, na ktorom poslanci mestského zastupiteľstva neschválili primátorom mesta

predložený návrh uznesenia, že z dôvodu nezlučiteľnosti funkcie poslanca mestského zastupiteľstva s funkciou zamestnanca mesta v ktorom bol za poslanca zvolený v zmysle § 11 ods. 2 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), zaniká poslancovi mestského zastupiteľstva R. K. poslanecký mandát podľa § 25 ods. 2 písm. h) zákona o obecnom zriadení, a súčasne na toto uprázdnené poslanecké miesto mestské zastupiteľstvo deleguje sťažovateľa, ktorý bol v tom čase prvým náhradníkom.

Z dôvodu, že poslanci mestského zastupiteľstva neprijali primátorom mesta predkladaný návrh uznesenia v uvedenom znení, sťažovateľ sa žalobou podanou krajskému súdu 7. júna 2013 podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej moci (v danom prípade proti nezákonnému zásahu mesta a mestského zastupiteľstva, pozn.) do jeho práva na prístup k verejnej volenej funkcii, t. j. konkrétne k výkonu poslaneckého mandátu v mestskom zastupiteľstve, keďže podľa sťažovateľa mestské zastupiteľstvo zanedbalo, resp. si nesplnilo svoju zákonnú povinnosť podľa § 51 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), podľa ktorého v prípade uprázdnenia mandátu v mestskom zastupiteľstve ma mestské zastupiteľstvo povinnosť do 15 dní po tom, ako sa mandát uprázdnil, vyhlásiť nastúpenie náhradníka a odovzdať mu osvedčenie podpísané primátorom mesta o tom, že sa stal poslancom.

Krajský súd sťažnosťou napádaným rozsudkom sp. zn. 13 S 90/2013 z 23. októbra 2013 žalobu sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol, dôvodiac tým, že mandát poslanca mestského zastupiteľstva R. K. v skutočnosti nezanikol, pretože činnosť „réтора“ na občianskych podujatiach mala menovanému vyplývať aj z titulu výkonu jeho poslaneckého mandátu, takže dohodu o pracovnej činnosti, ktorej predmetom bola identická činnosť, uzavrel s mestom duplicitne, preto podľa krajského súdu uzavretie tejto dohody bolo absolútne nadbytočné, pričom súčasne krajský súd neprisvedčil argumentácii sťažovateľa, že menovaný poslanec si mal v súvislosti s uzavretím predmetnej dohody splniť voči mestskému zastupiteľstvu oznamovaciu povinnosť v zmysle § 25 ods. 3 zákona o obecnom zriadení, pretože podľa krajského súdu mesto ako jedna zo zmluvných strán

označenej dohody malo mať o jej uzavretí vedomosť. Okrem toho krajský súd, zohľadňujúc „... dĺžku a rozsah...“ pracovnej činnosti dojednanej medzi poslancom R. K. na jednej strane a mestom na strane druhej, dospel k záveru, že výkon tejto činnosti „... neohrozil verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie“ menovaným poslancom. Vzhľadom na uvedené závery krajský súd uzavrel, že keďže nedošlo k uprázdneniu poslanskeho mandátu v mestskom zastupiteľstve, mestské zastupiteľstvo ani nemalo zákonnú povinnosť vyhlásiť nastúpenie sťažovateľa ako náhradníka podľa § 51 ods. 2 volebného zákona.

Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil takto:

«... dôvody krajského súdu sú značne nelogické a arbitrárne... s argumentáciou sťažovateľa sa vysporiadal len strohým konštatovaním, že „iný výklad ... by súd považoval za príliš formalistický“ (str. 10). Krajský súd teda nevenuje v napadnutom rozhodnutí argumentom sťažovateľa vôbec žiadnu pozornosť a tým rezignoval na povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie bolo riadne zdôvodnené. Povinnosti riadne svoje rozhodnutie zdôvodniť mal krajský súd venovať o to väčšiu pozornosť, že konanie je jedno inštančné a proti rozsudku vydanému v konaní podľa § 250v OSP nie je prípustný žiaden opravný prostriedok.

Sťažovateľ však nepovažuje za rozpor s jeho základnými právami len samotnú okolnosť, že krajský súd sa jeho argumentom nevenoval, ale aj skutočnosť, že zdôvodnenie krajského súdu trpí aj zásadnými logickými nedostatkami a značnou svojvoľnosťou. Svojvoľnosť krajského súdu sa prejavila v napadnutom rozhodnutí jednak tým, že z jednoznačne znejúcich zákonných ustanovení o zániku mandátu odvodil také dodatočné podmienky pre zánik mandátu poslanca, ktoré z týchto ustanovení nevyplývajú, a jednak tým, že niektoré relevantné okolnosti, majúce vplyv na zánik mandátu R. K. svojvoľne bagatelizoval.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval, že „poslanec R. K... neohrozil verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie“ (str. 10). Z odôvodnenia však nevyplýva, z ktorého zákonného ustanovenia upravujúceho inštitút zániku mandátu poslanca mestského zastupiteľstva krajský súd vyvodil požiadavku na „verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie“. Inak povedané, pokiaľ je z hľadiska zákonných dôvodov pre zánik mandátu poslanca mestského

zastupiteľstva relevantné ohrozenie verejného záujmu na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie poslanca, potom sťažovateľ oprávnené očakáva, že krajský súd aspoň zdôvodní pôvod tejto požiadavky a napríklad uvedie odkaz na toto zákonné ustanovenie. Krajský súd totiž v napadnutom rozhodnutí cituje zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval, no ani z jedného z týchto ustanovení nevyplýva oná podmienka, v zmysle ktorej by krajský súd mal skúmať verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie.

Sťažovateľ je toho názoru, že zákonodarca takouto požiadavkou zánik mandátu poslanca mestského zastupiteľstva nepodmienil a že z doslovného (jazykového) výkladu ustanovenia § 25 ods. 2 písm. h) v spojení s § 11 ods. 2 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. jednoznačne vyplýva, že mandát poslanca mestského zastupiteľstva zaniká v prípade vzniku nezlučiteľnosti tejto funkcie so statusom zamestnanca mesta, za ktoré bol poslanec zvolený, čo je skutková okolnosť, ku ktorej došlo aj v danom prípade. Výklad krajského súdu je však v priamom rozpore s týmto výkladom. Sťažovateľ akceptuje, že súd nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne, no ak sa súd rozhodne vychádzať z iného výkladu, ktorý napokon mal za následok úspech jedného z účastníkov, mal by presvedčivo objasniť, ako a prečo zvolil práve onen výklad. ...

Ďalšou takou podmienkou, ktorou krajský súd bez vysvetlenia v rozpore so znením § 11 ods. 2 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. dodatočne podmienil zánik mandátu poslanca je dĺžka a rozsah pracovnej činnosti. V priamej reči krajského súdu, krajský súd k záveru zamietnuť návrh dospel „nielen s prihliadnutím na duplicitne uzavretú dohodu o pracovnej činnosti, ale aj vzhľadom na jej dĺžku a rozsah“ (str. 10). Sťažovateľ by uvedenému rozumel, ak by z hľadiska § 11 ods. 2 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. mala relevanciu právna forma zakladajúca pracovnoprávny vzťah s obcou (mestom), prípadne dĺžka či rozsah trvania tohto pracovnoprávneho vzťahu.

Nič také ale zo zákonnej úpravy nevyplýva (napríklad, rozsah pracovnej činnosti nerozhoduje, pretože § 11 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. nie je naviazaný na rozsah pracovnej činnosti zamestnanca). Rozhodnutie krajského súdu je teda svojvoľné a neumožňuje si urobiť vôbec žiadnu predstavu, akú dĺžku a rozsah pracovnoprávneho vzťahu by už považoval za relevantnú pre zánik mandátu a ktorú ešte nie. (...) Inak povedané, krajský súd napadnutým rozhodnutím vyslovil že rozsah a trvanie dohody o pracovnej činnosti K. ešte nedosahujú tej miery, prekročenie ktorej by už zánik mandátu

vyvolalo, no aká je oná miera alebo predvídateľné kritériá k jej stanoveniu, to už v napadnutom rozhodnutí krajský súd neuvádza.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa K. B. na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo bez akýchkoľvek rozdielov a bez neodôvodnených obmedzení vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej krajiny garantované čl. 25 písm. c) paktu rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23. októbra 2013, č. k. 13 S/90/2013-I57, a postupom Krajského súdu v Trenčíne, ktorý mu predchádzal, porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23. októbra 2013, č. k. 13 S/90/2013-I57, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľovi K. B. náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 4 ústavy, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 25 písm. c) paktu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 S 90/2013 z 23. októbra 2013, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

Krajský súd svoj rozsudok v podstatnej časti odôvodnil takto:

„V Ústave Slovenskej republiky je tak vyjadrený verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone poslaneckých mandátov. Nedôvodný zásah do vôle voličov, ktorí vyjadrili vo voľbách, znamená ohrozenie verejného záujmu na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie. Preto zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (§ 25 ods. 2) taxatívne upravil dôvody zániku mandátu poslanca. V súvislosti so zánikom poslaneckého mandátu zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v ustanovení

§ 51 ods. 2 upravuje povinnosť obecného (mestského) zastupiteľstva vyhlásiť nastúpenie náhradníka na uprázdnený mandát a odovzdať mu osvedčenie o tom, že sa stal poslancom.

Súd pri posudzovaní, či došlo k zániku poslaneckého mandátu R. K. nemohol opomenúť skutočnosť, že ide o poslanca, ktorý sa zúčastňoval verejného života ako Člen - rétor Zboru pre občianske záležitosti a na výkon rovnakej činnosti uzavrel dohodu o pracovnej činnosti na dobu určitú cca 6 mesiacov s predpokladaným rozsahom pracovnej činnosti najviac 10 hodín týždenne. Pritom táto činnosť a aj jej odmeňovanie boli osobitne upravené v Smernici mesta Trenčín č. 16/2011, a preto sa javí uzavretie osobitnej dohody na rovnakú činnosť ako nadbytočné. Poznamenáva sa, že uvedenú činnosť vykonával tento poslanec aj po uplynutí doby, na ktorú bola dohoda o pracovnej činnosti uzavretá. Súbeh výkonu poslaneckého mandátu a zamestnaneckého pomeru boli predmetom rokovania Mestského zastupiteľstva v Trenčíne na návrh primátora až v máji 2013 napriek tomu, že Mesto Trenčín ako jedna zo strán pracovnoprávneho vzťahu, muselo vedieť, že dohodu o pracovnej činnosti uzavrelo s poslancom. Preto súd považoval námietku navrhovateľa o tom, že poslanec R. K. si nesplnil povinnosť v zmysle § 25 ods. 3 zákona o obecnom zriadení v tejto súvislosti za nedôvodnú.

Súd uzavrel, že poslanec R. K. výkonom činnosti rétora ZPOZ, na ktorú činnosť mal v období od 10. júla 2012 do 31. decembra 2012 súčasne uzavretú s odporcom 1/ odplatnú dohodu o pracovnej činnosti, neohrozil verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie. Uvedené nezávislosť nemohla byť ani hypoteticky ohrozená činnosťou rétora, ktorá spočíva len v slovnom prejave na občianskych obradoch ZPOZ. K tomuto záveru súd dospel nielen s prihliadnutím na duplicitne uzavretú dohodu o pracovnej činnosti, ale aj vzhľadom na jej dĺžku a rozsah. Iný výklad ohrozenia verejného záujmu na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie v súvislosti nezlučiteľnosťou výkonu poslaneckého mandátu s pracovnoprávnym vzťahom, predmetom ktorého bola tá istá činnosť na akú bol poslanec zaradený po zložení poslaneckého sľubu, by súd považoval za príliš formalistický.

Poslanecký mandát poslanca R. K. nezanikol podľa § 25 ods. 2, písm. h), z dôvodu uvedeného v ustanovení § 11 ods. 2, písm. b), zákona o obecnom zriadení. Preto nebol dôvod, aby Mestské zastupiteľstvo mesta Trenčín (odporca 2) malo povinnosť vyhlásiť nastúpenie navrhovateľa ako náhradníka na výkon poslaneckého mandátu a odovzdať mu

osvedčenie o tom, že sa stal poslancom postupom podľa § 51 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.

Súd z dôvodov uvedených vyššie nezistil, že navrhovateľ bol ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánmi verejnej správy, a preto návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol podľa § 250v ods. 4 O.s.p..“

Citované rozhodnutie krajského súdu je založené na zistení, že vzhľadom na charakter činnosti, ktorá bola predmetom dohody uzavretej medzi poslancom mestského zastupiteľstva na jednej strane a mestom na strane druhej, ako aj vzhľadom na náplň činnosti poslanca mestského zastupiteľstva bola predmetná dohoda uzavretá duplicitne, t. j. jej uzavretie nemalo mať žiadny vplyv na verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone mandátu poslanca mestského zastupiteľstva. Vzhľadom na uvedené zistenie, podľa ktorého nedošlo k uprázdneniu poslaneckého mandátu, krajský súd uzavrel, že mestskému zastupiteľstvu ani nemohla vzniknúť povinnosť podľa § 51 ods. 2 volebného zákona vyzývať sťažovateľa, aby na uprázdnený poslanecký mandát nastúpil ako náhradník.

V súvislosti s preskúmaním citovaného rozsudku krajského súdu sťažovateľ nastolil dve základné otázky, a to akceptovateľnosť ingerencie krajského súdu do zániku poslaneckého mandátu podľa § 25 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, ktorý mandát zaniká podľa sťažovateľa ex lege, a tiež otázka rozsahu prieskumnej kompetencie krajského súdu týkajúca sa zániku poslaneckého mandátu.

Rešpektovanie princípu právneho štátu predpokladá, že všetky subjekty v štáte, t. j. aj orgány územnej samosprávy, sa budú správať zákonom predpokladaným spôsobom, resp. zosúladiť svoje správanie s platným právnym poriadkom. Vzhľadom na túto skutočnosť priamo ústava v záujme ochrany princípu právneho štátu vo svojom čl. 67 ods. 3 (obdobne aj čl. 8 ods. 1 Európskej charty miestnej samosprávy) dáva priestor na dozor štátu, resp. ingerenciu štátu do vecí územnej samosprávy, ktorý je však striktne obmedzený požiadavkou vykonania takého zásahu iba spôsobom ustanoveným zákonom, t. j. vykonania zásahu do vecí územnej samosprávy len zákonne súladným spôsobom.

Právo na samosprávu je realizované zastupiteľskou formou, t. j. voliči svoje práva nerealizujú priamo, ale prostredníctvom zvolených zástupcov. Vyhlásením výsledkov volieb zvolený kandidát nadobúda zároveň aj súbor práv a povinností spojený s výkonom funkcie, do ktorej bol zvolený. Realizáciou svojich práv má teda zvolený poslanec obecného zastupiteľstva možnosť zúčastňovať sa na správe vecí verejných v obci na základe mandátu získaného vo voľbách. Akýkoľvek zásah do mandátu poslanca obecného zastupiteľstva spôsobuje nielen zásah do jeho práv a povinností nadobudnutých v dôsledku získania mandátu od voličov, ale v konečnom dôsledku aj mení, resp. zasahuje do samotnej vôle voličov vyjadrenej v uskutočnených voľbách.

Z uvedeného dôvodu zákonodarca v § 25 ods. 2 zákona o obecnom zriadení taxatívne vymedzil možnosti zániku mandátu poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva, aby sa tak zamedzilo svojvôli pri zasahovaní do jeho výkonu. Uprázdnenie mandátu poslanca obecného zastupiteľstva súčasne znamená pre obecné zastupiteľstvo i starostu obce vznik povinnosti podľa § 51 ods. 2 volebného zákona, a to povinnosť vyhlásiť nastúpenie náhradníka za poslanca obecného zastupiteľstva a vydanie mu osvedčenia o jeho zvolení. Realizácia tejto povinnosti však predpokladá utvorenie záveru o uprázdnení mandátu poslanca obecného zastupiteľstva z dôvodov špecifikovaných v § 25 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. V prípade predčasnej realizácie tejto povinnosti obecným (mestským) zastupiteľstvom by totiž mohlo dôjsť k zásahu do práv poslanca obecného zastupiteľstva, ktorému by bola znemožnená realizácia jeho práv spojených s výkonom funkcie, do ktorej bol zvolený, napriek tomu, že k uprázdneniu jeho mandátu nedošlo, a v konečnom dôsledku by takáto situácia zasiahla aj do samotnej vôle voličov prejavenej vo voľbách do orgánov územnej samosprávy.

Vzhľadom na uvedené je tak podľa ústavného súdu ingerencia orgánu verejnej moci, v tomto prípade krajského súdu, do práva na samosprávu obce v súvislosti s preskúmaním dôvodnosti zániku poslanskej mandátu plne legitímna a ústavne akceptovateľná, preto je argument sťažovateľa súvisiaci s nedostatkom právomoci krajského súdu na rozhodnutie v tejto veci potrebné považovať za nedôvodný.

Pokiaľ ide o tvrdenia sťažovateľa, že k porušeniu ním označených práv malo dôjsť aj v dôsledku toho, že závery krajského súdu uvedené v napadnutom rozsudku sú arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, pretože podľa sťažovateľa mal krajský súd svojvoľne rozšíriť zákonný katalóg kritérií na zánik mandátu poslanca mestského zastupiteľstva, ústavný súd predmetný rozsudok krajského súdu preskúmal aj z pohľadu jeho ústavnej konformnosti.

Podstata zakotvenia dôvodov zániku poslaneckého mandátu v § 25 ods. 2 zákona o obecnom zriadení je daná snahou zákonodarcu vytvoriť účinné zákonné mechanizmy na ochranu verejného záujmu, t. j. záujmu „voličskej“ verejnosti, aby nimi zvolení poslanci obecných (mestských) zastupiteľstiev vykonávali im z moci verejnosti zverené mandáty (verejné funkcie) riadne, nezávisle a nestranne od činností, ktoré sú nezlučiteľné s výkonom tejto ich verejnej funkcie. Inými slovami, zákonná úprava dôvodov zániku poslaneckého mandátu je zhmotnením, resp. je vyústením verejného záujmu na nestrannom a nezávislom výkone funkcie poslanca mestského (obecného) zastupiteľstva.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd zdôrazňuje, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len striktne formalisticky z hľadiska textu zákona, a to ani v takom prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona, ako aj v záujme ochrany ústavnoprávných princípov vrátane ochrany základných práv.

Námietka sťažovateľa, že krajský súd rozhodol ústavne neakceptovateľným spôsobom, keď pri posudzovaní zániku poslaneckého mandátu okrem striktne stanoveného zákonného dôvodu na zánik poslaneckého mandátu, ktorým bol v danom prípade dôvod podľa § 25 ods. 2 písm. h) v spojení s § 11 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, t. j. že poslanec mestského zastupiteľstva sa stal aj zamestnancom mesta, v ktorom bol zvolený, zohľadňoval aj to, či činnosť dotknutého poslanca vykonávaná na základe dohody o pracovnej činnosti neohrozila „... *verejný záujem na nestrannom a nezávislom výkone verejnej funkcie*“, *sa vzhľadom na uvedené javí ako neopodstatnená. A contrario, záver krajského súdu, že činnosť rétora vykonávaná poslancom na občianskych podujatiach na základe dohody o pracovnej činnosti svojou podstatou korešponduje s úlohami poslanca*

mestského zastupiteľstva, takže jej výkonom nebol ohrozený záujem voličov na nestrannom a nezávislom výkone jeho poslaneckého mandátu, je ústavne akceptovateľný a dôvodný.

Vzhľadom na už uvedený záver o neexistencii konfliktu medzi výkonom mandátu poslanca mestského zastupiteľstva na jednej strane a jeho prácou pre obec na základe dohody na strane druhej (otázka prípadného bezdôvodného obohatenia na strane poslanca na základe neplatnej dohody nebola predmetom skúmania krajského súdu, pozn.) sa tak argumentácia krajského súdu o dĺžke a rozsahu tejto pracovnej činnosti z hľadiska jej vplyvu na trvanie poslaneckého mandátu javí už ako nadbytočná a nepodstatná, t. j. nemajúca vplyv na konečný záver krajského súdu o tom, že k zániku sporného poslaneckého mandátu nedošlo.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd po oboznámení sa s rozsudkom krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie logicky a zrozumiteľne odôvodnil, pričom jeho závery nemožno podľa ústavného súdu považovať za svojvoľné alebo arbitrárne, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Kedže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania sú viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto nárokoch už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014